

Геополітика

Тип дисципліни:

Вибіркова (за вибором студента)

Семестр:

другий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 120(кредитів ЄКТС – 4), аудиторні години: лекції – 16, практичні – 16.

Лектори:

канд. геогр. наук, доцент Микитчин О.І.

Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- аналізувати територіально-політичну організацію суспільства;
- досліджувати географічні закономірності формування і розвитку політичної сфери життя суспільства;
- визначати принципи взаємостосунків регіонів і окремих держав на міжнародній арені, виявляти фактори, що впливають на зовнішню політику держави;
- визначати головні напрями геостратегії держав на міжнародній арені;
- аналізувати передумови і фактори сучасних геополітичних конфліктів, різноманітні аспекти їх врегулювання;
- прогнозувати перспективи розвитку геостратегічних векторів зовнішньої політики України;
- обґрунтовувати шляхи вдосконалення просторової організації суспільства, покращення його внутрішньої та зовнішньої геополітики.

Спосіб навчання:

аудиторне.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни:

- Основи теорії суспільної географії,
- Регіональна економічна та соціальна географія світу,
- Географія населення,
- Географія глобалізаційних процесів,
- Економічна і соціальна географія України,
- Політична географія,
- Конструктивна географія.

Зміст навчальної дисципліни:

Поняття про геополітику: класичні уявлення й новітні підходи. Об'єкт геополітики. Предмет геополітики. Основні методи сучасної геополітики. Практична геополітика. Геополітичні мотиви у працях вчених Давнього Сходу. Формування геополітичних ідей в античну епоху. Середньовічна геополітична думка. Географічний детермінізм як основа геополітичних ідей Нового часу. Провідні сучасні школи геополітичної думки. Світова територіальна організація політичної сфери суспільного життя. Геополітична структуризація світу. Біполярна геополітична модель світу після Другої світової війни. Сучасна глобалізація. Уявлення про уніполярний світ. Багатополярна і багатоярусна геополітична модель сучасного світу. Геополітична взаємодія цивілізацій на міжнародній арені. Основні геополітичні порядки (рівні) держав світу. Гео економічна структура світу. Геополітика і Світовий океан. Території зі змішаним правовим режимом. Міжнародні території. Геополітична та гео економічна ситуація в Арктиці. Геополітична ситуація в Антарктиці. Геополітичне становище США: концептуальні розробки та реальність. Історичні витоки та передумови концептуалізації панамериканізму. Концепції, доктрини, стратегії новітнього американського імперіалізму. Два підходи та чотири версії щодо геостратегії США. Американські стратегічні інтереси в Центральній Азії, на Кавказі, в Індії. Японія в американській геополітиці. Сучасна стратегія національної безпеки США. Геополітичні виміри Європейського союзу (ЄС). Геополітичні оцінки європейської інтеграції. Геополітична національна стратегія країн Західної Європи. Країни Центральної та Східної Європи. Держави Балтії в системі геополітичних відносин. Сучасні ідеї

“євроатлантичного причорномор’я». Стратегія Н.Саркозі щодо створення “Середземноморської єдності”. Геополітичний вимір Азійсько-Тихоокеанського регіону. Геополітика країн Близького та Середнього Сходу. Геополітичні проблеми взаємовідносин ісламського і західного світів. Російська Федерація в системі геополітичних відносин. Внутрішня геополітика Росії. Сучасна геостратегія Російської Федерації у світі. Геостратегія Росії щодо України. Геополітика країн Африки. Програми реконструкції та розвитку Африки. Від планів панафриканізму до Союзу Африканських країн. Гегемоністський вплив США на геополітичний і гео економічний простір Латинської Америки. Інтеграційні процеси в Латинській Америці. Геополітика Мексики. Геополітична і гео економічна роль Бразилії в Латинській Америці. Геополітика країн Австралії та Океанії. Особливості геополітичного статусу України та необхідність їх врахування в українській геополітичній доктрині. Багатовекторність української геостратегії. Національні інтереси сучасної України та їх геополітичні аспекти. Проблема “убезпечення” західного та євразійського векторів української геостратегії. Національна безпека України та її геополітичні складові.

Рекомендована література:

1. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. – К.: МАУП, 2004. – 296 с.
2. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник. / А. Г. Гольцов– К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
3. Дністрянський М. С. Геополітика: навчальний посібник / М. С. Дністрянський – Львів: ЛНУ, 2011. – 436 с.
4. Дністрянський М.С. Політична географія та геополітика України: Навчальний посібник. / М. С. Дністрянський – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 344
5. Дністрянський М. С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 111 с.
6. Колосов В.А. Геополитика и политическая география: учеб. для студ. вузов. / В.А. Колосов, Н.С. Мироненко– 2-е изд., испр. и доп. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 479 с.
7. Мадіссон В. В. Сучасна українська геополітика: навч. посіб. / В. В. Мадіссон, В. А. Шахов. – К. : Либідь, 2003. – 176 с.
8. Політична географія і геополітика: Навч. Посібник / Б.П. Яценко, В.І. Стафійчук, Ю.С. Брайчевський та ін.; за ред. Б.П. Яценка. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.
9. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти / За ред. Ф. М. Рудича. — К.: МАУП, 2002. – 488 с.

Форми та методи навчання:

лекції, практичні заняття, самостійна робота.

Методи і критерії оцінювання:

– поточний контроль: виконання практичних робіт, виконання контрольних робіт.

– підсумковий контроль: екзамен у другому семестрі.

100-бальна шкала оцінювання.

Мова навчання:

українська.

Кафедра:

екології та географії.